

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 50 »
Helyben nazonoz módon:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 10.

Vak ugrás az örvénybe.

Megteszi ezt bolond észszel, részeg fővel némely ember, de hogy egy nemzet, a józan, becsületes magyar nép megtegye, az hihetetlennek látszik.

Pedig ilyesmit vinne végbe, ha a választó polgárság a kormány jelöltjeire adná szavazatát.

A becsületes és önzetlen magyar pártok mind őszintén odaállanak a nemzet elé és programjukban, mint előző és mostani számunkból is kitűnik, nyíltan előadják, mit tartanak szükségesnek, hasznosnak és üdvösnek a hazára nézve. Föltárják aggodalmaikat, bemutatják törekvéseiket, előterjesztik a módokat s eszközöket azok érvényesítésére, egyszóval: tiszta börtöntöntenek a pohárba és nem árulnak zsákban macskát.

Akarmely párthoz tartozzék valaki, de ha olvassa a néppárt alábbi kiáltványát, vagy a nemzeti párt, az agrár párt, vagy végül az Ugron vezetése alatt álló függetlenségi s 48-as párt programját, teljesen tisztában lehet eme pártok céljaival, amelyeknek megvalósítására ekképpen kötelezettséget vállalnak, amittől nem is tángitanak; mert kivéve Tisza Kálmánt s egykori hivatását, meg a liberális kormánypártot, egyetlen egy párt sem szegte még meg a választóknak adott ígéretét hanem hűségesen kitartott mellette, annál kevésbé bocsátotta azt áruba a hatalom husos fazekaiért.

A nemzet tudja, hogy mit akar az el-

lenzék: ismeri szándékait, politikáját, egy szóval elveit.

Mit tud azonban a kormányról és pártjáról, annak elveiről?

Csakis annyit és többet nem, hogy a kormány a hatalom birtokában, a párt a husos fazekak élvezetében kíván maradni, és mindenkit a hazában a késhegyigkész üldözni, aki nem a kormány s pártja hasznát, hanem a haza javát s a választók érdekét tartja mindeneknél inkább szem előtt.

Ki ismeri a kormány elveit? Vannak-e egyáltalán elvei?

Bevallotta-e céljait, van-e bátorsága előállni rejtett szándékaival?

Ad-e programot? Kötelezi-e magát, hogy szembe száll azokkal a bizonyos fosztogató tervekkel, melyeket neki tulajdonítanak, ha a választásokból győztesen kikerül?

Amint Bánffy báró miniszterelnök megtagadta a választ arra a kérdésre, hogy belemegy-e a kvóta fölemelésébe, éppen oly konokul hallgat egyéb sötét terveiről is.

Igaz ugyan, hogy az ország sok kormánypárti jelöltnek a programját fogja hallani, aki majd tud fog licitálni az ellenzéken is; de ki adhat ezeknek hitelt, hiszen a lefolyt csonka országgyűlési ciklus alatt elég ideje és módja volt az országnak meggyőződni arról, hogy a kormányférfiak és hiveik ígéreteire annyit sem lehet adni, mint az őszi ökörnyálra, mely a napfényben ide-oda szalng és sehol sem állapodik meg.

De a kormány, a mely intézi az or-

szág ügyeit és hivatalba volna vezetni a nemzetet, az nem ad ki programot. Nem terjeszti a nemzet elé a teljesítendőnek vélt munkák sorozatát, nyilván azért, hogy rólunk-nélkülünk intézkedjék, mintha Magyarország valahol Sötét-Afrikában és a magyar választók csupa botokúdok volnának; amint megtették a 92-diki választások alkalmával is, hogy mindenről másról beszéltek az országnak, csak arról nem, ami utóbb az ország vallási s társadalmi békéjét felforgatta.

Már pedig akinek tiszta s becsületes szándékai vannak, az ki meri azokat mondani és azok támogatására hívja föl a nemzetet.

Sötét örvény az, amit a kormány igy képvisel, mely elnyeléssel fenyegeti az ország javait s igazait, a választók anyagi és szellemi jogait s érdekeit.

Ki mer abba beleugrani? Csak a szellemileg vak vagy az, aki személyes veszteségeért, az összesség megkárosításáért kárpótlás fejében külön províziót remél kapni és önző vállalkozásáért a rég lejárt szabadelvűség lidércfényével véli a nagy közönséget megtéveszteni.

Mert ne feledjük, hogy ami kevés jó és hasznos a lezajlott meddő törvényhozási ciklus alatt létrejött, az az ellenzék kezdeményezéséből és a közvélemény pressziója folytán lépett életbe.

Válasszanak most a választók a fenekellen örvény közt és a tiszta, világos, félremagyarázhatatlan közérdek között.

Az örvény a kormány részén van, a haza javát és érdekét az ellenzék képviseli.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tamás András és Sándor László.

— Két vértanu. —

A kolozsvári honvédelemk bizottsága részéről vettük a következő ismertetést:

Tamás András alezredes Csikvármegye Csik-Mádéfalva községben, mely a Bukow császári tábornok által elkövetett »siculicidium« következtében vértanuság színhelyévé avatottot vala, 1784. okt. 26-án született, Tamás Mátyás és Olti Katalin nevű nemes székely szülőkől.

A Tamás család székely huszár (lófő) család volt, Tamás A. Csik-Somlyón járt iskolába. Azutána a család által kiállított és tényleges szolgálatban tartott határ-őr katoná lett, mindaddig, a mig tiszté kineveztetett. Mint tiszt a 11. számú székelyhuszár határ-őrezredben szolgált, hol fokozatosan I. osztályú századossá lépett elő, s mint czimzetes őrnagy ment nyugállományba.

Tamás András, mint nyugdíjast érte az 1848—49-iki szabadságharc. Ekkor ő is honvéd lett alezredesi rendfokozattal. Gál Sándor ezredes személyesen felkereste őt Csik-Mádéfalván és felszólította, hogy Csik-Szeredában a térparancsnokság vezetését vállalja el. Ő előrehaladott kora daczára erre készséggel vállalkozott, s térparancsnokká ki is neveztetett. Ki nevezéséről Bem parancs-könyvében szószerint ez áll:

»Gál Sándor ezredes ajánlatára Tamás András nyugalmazott őrnagy, — mostani nemzetközi főparancsnok a Székelyföldön, 39 évi szolgálata s most is általa igen czélszerűleg tett hasznos intézkedései megjutalmazásául alezredesnek neveztetik ki f. hó 1-től járó ranggal és illetményvel. — Bem parancskönyvéből, Segesvár, 1849. márcz. 7.

Itt és e minőségben teljesített szolgálatot tovább egy félévnl, 1849-ben egy ugynevezett lándzsás csapatot szervezett és azt Seps-Szent-Györgyre vezette, hol az ott vívott csatában részt vett.

A fegyverletétel után Udvarhelyen át Csikba hazafelé ment. Utközben a Hargita hegyen Péterfi nevű róm. kath. pap figyelmeztette, hogy nem jó most Csikba mennie, mert a viszonyok ott olyanok, hogy életét veszély fenyegeti. De ő erre azt felelte: nem félek, mert nem követtem el semmit, a miért halállal büntethetnének. Haza ment tehát.

Rövid idő multán Csik-Szépvizre rándult, hol gyanutlanul vásárolt egy boltban. De itt utól érte szomorú sorsa, mert Gergely István akkori falusbíró mindenestre a rémuralom kényszere alatt vasvillás legényekkel letartóztatta és Csik-Szeredába kísértette s ott az osztrák katonaságnak átadatta. Innen több fogoly társával, egyebek között mádэфalvi Székely Zsigmond volt királybíróval és csikrákosi Csutak Ignáczal Kolozsvárra szállítottott, hol csiktapolczay Sándor László őrnagygyal egyszerre elítéltetett.

Egészséges, erőteljes ember volt, élhetett volna még 20—25 évig is!

A csikszéki honvéd-egylet, több lelkes kolozsvári polgár hozzájárulásával a kolozsvári temetőben sarkövet állítottott emlékére 1869-ben A kő a középső ut baloldalán látható.

Ez emlékkövőu ez áll:

Emlékre.

Volt cs. k. huszár őrnagy, később honved alezredes.

CS. MÁDÉFALVI

TAMÁS ANDRÁSNAK

ki szül. okt. 26. 1784.

Hazairánti szeretetéért, mint vértanu kiszenevedett.

Kolozsvárt, nov. 9. 1849.

Emelve

Cs. széki honvéd-egylet által.

Több lelkes kolozsvári polgárok hozzájárulásával 1869.

Az emlékkő 3 m. magas, homokkő, tetején gömb van. A követ árnyas gesztenyefák veszik körül. Mint látszik, akkor, 27 évvel ezelőtt nem tudták sem azt, hogy mikor végeztették, sem azt, hogy hol végezték ki s hogy hamvai hol porlanak. Az okt. 26. és nov. 9. dátum hibás és a feliratban nincs megemlítve, hol végezték ki.

Sándor Lászlóra nézve adatot közöl Tamás András egykori segédtisztje Gál Ignác 1848—49

Választási mozgalmak

Nagyváradon és Biharmegyében.

A biharmegyei szabadelvű párt ma szombaton délelőtt tartja gyűlését a Zöldfa vendéglőnek nem is nagy, hanem csak a kis termében. Ez alkalommal újra szervezik a pártot s megteszik az előkészítőket a választásokra.

Tegnap már nagy számmal érkeztek a berendelt főszolgabírók, szolgabírók és jegyzők, akiknek ma kiadják a parancsot, hogy a kerületekben kinek a jelöltsége mellett vegyék igénybe befolyásukat.

A vármegyén nagyon titkolóznak s féltékenyen őrzik a nagy titkot, a melyet Budapesten megállapítottak Biharmegye 12 kerületére nézve. Mindamellett közöljük a szállongó híreket, anélkül, hogy kezeséget vállalhatnánk értük, mert hát a kormánypárt dug-árunak nézi jelöltjeit.

A belényesi választó kerület képviselője: V é g h s ő Gellért nem lép fel többé; éppen így M a r k o v i t s Kálmán sem lesz képviselő a jövőben s más kapja meg a tenkei mandátumot.

A margittai kerületben két kormánypárti jelöltet is emlegetnek. A választók egy része B a r a n y i Ödön eddigi képviselőt hajlandó tovább is támogatni; de Ö r l e y Kálmán jelöltségét emlegetik erősebben.

A berettyó-ujfalui kerület elveszett a kormánypártra nézve és S z u n y o g h Szabolcs a hosszú-pályai kerületet óhajtaná megnyerni, ha ugyan sikerül az ellenzéknek leszorítania.

Az ugrai kerületben B e ő t h y Aldzsi felépte biztos bukásra vezetne, azért nem is kísérik meg! A kormánypárt ismeretlen jelölttel próbál Ugrán szerencsét, a k i t azonban mégis nagyon jól ismernek, mint kitudódik majd a vallatásnál.

Vármegyházi hírek szerint V é g h s ő Gellértnek a helyét P a p p János főjegyzővel szeretnék a belényesi választó kerületben betölteni s ez esetben a familia óhaja teljesedésbe mehetne, t. i. B e ő t h y Pál elfoglalná a vármegye főjegyzői székét.

A bihari kerületben is szerencsét próbál a kormánypárt, még pedig állítólag A r a n y Lászlóval.

Holnap már megtudjuk, hogy ezek közül a tervek közül melyik válik be, mert az ellenzék sem nyugszik, tudva azt, hogy a választók elkeseredése a kormány ellen nem ismer határt.

N a g y v á r a d o n a kormánypárt holnap, vasárnap délelőtt tartja ülését s ez alkalommal jelölik T i s z a Kálmánt. Október 14-én, Kálmán napján pedig nagy deputáció megy

hozzá s ekkor ajánlják fel neki Nagyvárad mandátumát, a vacsorára már előre meg is hívta a küldöttséget.

Nagyvárad város a királyi kézirat felolvasása végett hétfőn, október hó 12-én délután rendkívüli közgyűlést tart.

Kedden pedig a központi választmány ülés és kitűzi a választás napját, megválasztja az elnököket és jegyzőt.

A néppárt programja.

A néppárt most ismét szétküldte programját.

A sok befeketés, félreismerés és rágalmozás ellen, melylyel különösen most a választások alkalmából a néppártot illetik, szükségesnek véltük, egész terjedelmében közzétenni azt a programot, melynek minden pontját aláfogja irni, aki hazafi, aki az ország vallási békéjét, szellemi s anyagi fölvirágzását igazán a szíven hordja.

A program így szól:

Tisztelt választó polgárok!

Szent István birodalmát, mint keresztény államot kormányozták királyaink. Nemzetünk a kereszténység védelmében szerezte dicsőségét, alkotmányában, szabadságában, műveltségében keresztény volt, s mi azt akarjuk, hogy e nép ezután is vallásos, erkölcsös és szabad legyen a keresztény nemzetek sorában. Mert csakis így tarthatjuk meg Magyarország földjét, intézményeit, a nép jogát és jólétét magunknak s biztosíthatjuk hazánk jövőjét utódainknak.

Bevégezte az Istentől elfordult utolsó országgyűlés pályafutását. Elszélednek a liberális urak, kik a nép nevében, de a népnek meghallgatása nélkül, a nép ellenére megcsinálták a polgári házasságot, az új anyakönyveket és a vallástalanság törvényesítését. Tudva akarva cselekedték ezt és még sok egyéb rosszat a nép kárára, az ország romlására.

De itt az ideje, hogy végre a nép ítéletet mondjon felettök.

Elbizakodva lenézik a népet. Mi az nekik? Nekik a választók csak eszköz hatalmuk megerősítésére, mivel magukat a nép urainak tekintik. »Szavaz a nép, a hogy akarjuk,« mondják, mert kezükben van a hatalom, a csendőrök szuronya és a fegyveres erő beszállásolása, mert kezükben van az erszény, melylyel vesztegetnek és vásárolnak, a nép pedig szegény, s azt a kenyeret, melyet veritékével szerez, le-

foglalják. Ez azon liberális kormányhatalom és párturalom, mely nem tisztel semmit, de szolgálatába szegődik a pénznek, a fényezésnek, az erkölcsi romlottságnak s árunak tekinti a hazát: az országgyűlést, előre eladja a kerületeket és a választókat, a nép alkotmányos jogait pedig elkobozza. Szegény haza hová jutottál!

A népjogok védelmére, érdekeinek hü gondozására, hitének megóvására s hazánknek a liberálisok nyűge alól felszabadítására alakult a néppárt. Van-e Magyarországon más olyan párt, mely a nép vagyona oltalmáért, mely a föld népe boldogságáért, minden honpolgár szabadságáért, mely faj és vallásfelekezetet megkülönböztetése nélkül az igazságért küzdene? Hozakodjatok elő, mit miveltek érte? Huszonkét esztendeje, hogy a szabadelvű párt uralkodik a törvényhozásban, megsértette lelkiismeretünket, felzavarta békességünket, megterhelte az országot adóssággal, a polgárokat adókkal s az államot saját céljainak eszközévé aljasította le. Az ellenzéki pártok egyike sem birt politikai programmal, melyet a liberalizmus helyébe lehetett volna állítani, és ezért egyikök sem birt sem erővel, sem komoly akarattal megtörni a a liberálisok hatalmát; a mult idő tehetetlenségükről tesz bizonyosságot. Sőt maga az ellenzék nem egyszer fogott kezét a liberális párttal kivált hitünk és egyházunk romlására.

Csak egy új párt van: a nép pártja, mely nem ámitott, nem hitegetett, nem ígérte azt, amit 1867 óta, hosszú huszonkilenc év alatt, nem teljesítettek azon pártok, melyek a törvényhozásban ültek.

Keresztény polgártársak! Csatlakozzatok a néppárthoz!

Mit akar a néppárt?

Mindenekelőtt akarja az ezeréves magyar alkotmány sértetlen fentartását, a királyi jogok épségével, törvény tiszteletével és a nép szabadság oltalmával. Alkotmányunk a népképviselőt elvén nyugszik, mely szerint a nemzet szabad akarata érvényesül a törvényhozásban. Kell tehát, hogy a képviselőházban a nép akarata legyen képviselve. Ezt az akaratot nem szabad a hatalomnak meghamisítania, hogy annak helyébe önkénye lépjen, mert ez sem igazság, sem népképviselő. Az alkotmányos szabadság helyreállítására tiszta választásokat követelünk, a visszaélések orvoslását, a bűnösök büntetését, az igazolási eljárásnak pártatlan elbírálását. Követeljük a cenzusnak leszállítását s egyöntetűbb és méltányos új szabályozását és a választókerületeknek arányos új beosztását.

Épügy, mint az országgyűlésre nézve követeljük a közigazgatási területekben a nép

Ítélet.

Erdélyi, Csikszék, Mádéfalva helységébeni Születésű nyugalmazott Cs. kir. Czimzetes Örnagy Tamás András, ki is vallásra nézve R. Catholikus, és csakugyan Erdélyi Csikszék Tapoleza helységébeni születésű Sándor László, ki hasonlólag vallásra nézve R. Catholikus, az ellenök végbe vitetett törvényes vizsgálat rendén megvallották még pedig:

Örnagy Tamás András, hogy ő a párttűlő sereg szolgálatába lépett, előléptetéseit attól elfogadta és a párttűlők érdekében proclamációkat bocsátott és terjesztett legyen, melyek által a csikszéki székelyek halál büntetés terhe alatt nemcsak az uralkodó elleni ellentállásra szólítottak fel, hanem a Debreczeni gyűlés által idei Április 14-én hozott határozata is tudokra adatott: megvallotta végre azt is, hogy folyó évi Junius havába a Csikszéki nemzeti örséget rendezte s azt mint fővezér a cs. kir. seregek ellen csatára vezérelte legyen, mi okon Tamás András felségsértési büntényeiért, nyugpénze elvesztése, örnagyi hivataláboli elmozdítása és minden a közállományi kincstár kártalanítására szolgáló vagyonának elvesztése mellett kötél által, akasztófán leendő kivégzésre ítéltetett.

Sándor László pedig megvallotta, hogy 17 pálosi oláhot, kiket Udvarhelyre vala kísérendő, minden alap és ok nélkül agyon lövetett, továbbá bebizonnyított, hogy egy pálosi oláhot, ki akkor történetesen ugyan azon uton szekér-

rel jött, hasonlólag agyon lövetett, — mi okon nevezett Sándor László gyilkosság vétkéért akasztófán kötél általi kivégzésre ítéltetett.

Mely ítélet megerősítetvén és kihirdetve a mai napon két vádlotton végrehajtatott. Kolozsvártt, október 18-án 1849.

A cs. kir. haditörvényszéktől.

Az ítéletet Tamás András egykori sógora néhai Sántha István hagyatékából a történelmi muzeum őrzi.

*

Urbán Haynaut igyekezett utánozni az ítélet hozatal után. Felvonatta a fellegvárba az ágyukat, az egész helyőrséget fegyverbe állította s a polgársághoz proklamációt bocsátott ki, hogy a halál fiai mindazok, a kik a foglyok kiszabadítását megkísérik.

Ez okozta, hogy a kivégzésen alig volt jelen valaki a városi polgárság köréből.

A kivégzettek utolsó utjára László Márton szent ferenczrendi szerzetes kísérte ki, kit közönségesen Marci bácsinak hívtak s ki 1863-ban halt meg.

Az ítéletet Szabó nevezetű, fájdalom székely hadbíró fogalmazta és ő olvasta fel a kivégzés helyén.

*

A kivégzés alkalmával ködös, csuf idő volt.

A kivégzési hely felkutatása.

Mult év halottak napján indult meg az akció a muzeum őre kezdeményezésére folytán

honvéd százados. Ez adatok szerint, valamint a többi összegyűjtött részletek nyomán (Lásd. Tört. Lapok 1895. évf. 170. 185. lap.) kiténik, hogy Sándor László 16 pálosi oláh gyilkost és gyujtogatót kísért Udvarhelyre.

Mikor Sándor László a foglyokat kísértette s a mikor az erdőbe ért, a Homoród völgyében levő Czeken hegy tulsó részén az erdő aljában felfegyverzett oláh csapatok közeledtek feléjük. A csapat megtámadta a kíséretet azzal a szándékkal, hogy a foglyokat kiszabadítsa s a kíséretet leölje.

E támadásra a foglyok is menekülni kezdtek s néhányan már a támadókhöz csatlakoztak. Sándornak egyéb tenni valója nem volt, hogy egyrészt feladatát teljesítse, másrészt magát és kíséretét a martalócok kezei közül kiszabadítsa, tüzet vezényelt s lelővette őket azzal a szekeressel együtt, a ki egy nehányat a foglyok közül szekerére már fel is vett.

A lövésre a lándzsás martalócok gyávan elmenekültek.

E lelövődözött pálosi oláhok közönséges rablógyilkosok voltak. Vad kegyetlenségeik sorozatát bajos lenne össze gyűjteni. Ez a pálosi 16 oláh követte el azt, hogy a nőket megnyuzták, síró kisdedeket labdaként a levegőbe dobták s lándzsával fogták ki. Ez emberi érzületéből kivetkőzött csapat egy székely asszonyt elevenen felhasított s magzatát kivette . . .

Mindkettőre nézve Urbán ítélete szó szerint a következőket írja:

önkormányzati jogainak épségben tartását, biztosítását és fejlesztését, különösen a községekben és a törvényhatóságokban. De egyszersmind a közigazgatásnak olyatén rendezését, hogy az mindenkor törvényes s a közönség szolgálatára alkalmas legyen, a bürokratikus centralizáció és a hivatalos önkény megszüntetésével.

S mert az alkotmányos szabadság nem szorítkozhatik a különböző képviselőtestületekre és bizottságokra, hanem egyéni és népjog, tehát kell, hogy a nép gyülekezési joga és egyesületi joga ne maradjon a kormány tetszésétől függő, hanem törvényben szabályoztaszék.

A magyar alkotmány nem tett különbséget a különféle nemzetiségek között, melyek a honfoglalás óta hazánkban együtt laktak, hűségben, boldogságban, szerencsétlenségben osztottak, a béke áldásait együtt élvezték, vagy a háza védelmében vérüket ontották a csatatéren. Az 1848-iki törvények egyenlő politikai jogokat osztottak minden polgárnak nemzetiségi különbség nélkül. Az 1868-iki törvények a hazában élő népeknek biztosították nyelvük szabad használatát, és egyházaik és iskoláik ügyeinek autonómiáját. A néppárt igazságos akar lenni a nemzetiségek iránt is és programjában kimondotta, hogy »igényeiket, a mennyiben azok a magyar állam egységével és nemzeti jellegével megegyeztetethetők, méltányolni fogja és őket igazságos és méltányos eljárásban kívánja részesíteni.«

Ha elpusztul a nép, elpusztul vele a nemzet, és bár mekkora gazdaságot termel és rak le a tőke kezébe, elpusztul vele együtt a magyar állam és Szent István országa.

A liberális tőkegazdálkodás nem oltalmazta meg a földmivelést és nem állandósította a földbirtokot; nem védte meg az iparost és nem gondoskodott a munkásosztályról. Sőt mindezeket adókkal sanyargatta a nélkül, hogy ezen adók elviselhetőségéről gondoskodott volna. Így találkozott a buzaárak hanyatlása, szőlővész, marhavész, sertésvész, a román, szerb és orosz buza beviteli kedvezménye és az őrlési engedély; előrelátás, kellő vámvédelem, helyes gazdasági politika és a nép érdekei gondozásának hiányával; így szakadt reánk a mezőgazdasági válság és a nép pusztulása.

Ezt a visszás helyzetet alapjában javítani, de e mellett még különösen az egyeseknek adott s az összességre káros kedvezményeket karlátozni, a nagy malmok, a tőzsdé s a regále-bérletek visszaéléseit megszüntetni, a földadónak megfelelő igazságos leszállítását szorgalmazni, ez a feladata a néppártnak. Valamint feladata pártolni a hitel- és fogyasztási szövetkezeteket, gondoskodni igazságos és az adózó közönség által ellenőrizhető adókiivetésről, a kisiparosok védelméről, ápolásáról és

kellő szervezéséről: a gazda és iparos hitelügyeinek kielégítéséről.

A vasuti és hajózási áruszállítási árszabások a helyi forgalom a gazda és iparos igényeinek megfelelő felkarolására szintén egyik célja a néppártnak. A munkások védelme a gyárparban a munkás családi, erkölcsi és egészségi érdekeinek megóvásával a néppárt gazdasági követelése közé tartozik. Ezen nagy anyagi érdekek támogatására kérjük a választópolgárok bizalmát.

A kormány kimondotta, hogy az országgyűlést azért kellett szétosztani, mert ezzel nem lehetett a gazdasági és pénzügyi kiegyezést Ausztriával tíz évre megújítani. Pedig volt idő a megfontolásra, ha nem pazarolják és pártoskodnak, de a kormány azért halasztotta a kiegyezést, hogy így a hatalom birtokát és a választások vezetését megtarthassa, és azután nem a nemzet, hanem ő legyen ura a helyzetnek.

A kormány nem mondja ki, mit sző egyik-másik ellenzékkal a háttérben: mi nyíltan kimondjuk. Mi a 67-es kiegyezés folytonos vitatását, mint a közjót veszélyeztetőt kizárjuk körünkől; ugy szintén a vám és kereskedelmi szerződés és a kvóta kérdés igazságos, méltányos és mielőbbi megoldását sürgetjük.

De sarkalatos elve a néppártnak az is, hogy Magyarország keresztény jellege az allamban és a társadalomban megóvassék. E végből okvetlenül szükséges az egyházpolitikai törvényeknek revíziója.

A jelen kormány és a liberális pártok nemcsak megmondották, hanem tettekkel is bebizonyították, hogy a római katolikus egyházat hatalmuk nyüge alá szorítani akarják; urai akarnak lenni a lelkiismeretnek; a szószerket, a gyóntatószék, a malasztokat, a lelkek üdvösségét ki akarják maguknak szolgáltatni. A katolikus egyházzal kezdik és folytatni fogják minden többi hitfelekezettel: mert az ő harcuk az állami mindenhatóság harca a hit és a lélek szabadsága ellen. Miután elvették a néptől anyagi függetlenségét, s elragadták alkotmányos jogait, a lélek szabadságát is elveszik tőle s ezt a szerencsétlen népet testtestül-lelkestül a szolgaságukba akarják vetni. A liberálisok saját nagyravágásukat az állam mindenhatóságával vélik igazolhatni. De lelküket Isten teremtette és nem az állam és ez sohasem lesz képes embert vagy népet üdvözíteni. Nekünk tehát a keresztény vallást és római katolikus egyházat és vele minden más keresztény hitfelekezet vallását és egyházat, mely ellen a liberális párt harcot folytat, védelmeznünk kell. Ezt megteszszük a bennünk élő hitnek legyőzhetetlen erejével.

A néppárt keresztény párt. Büszkén hir-

deti ezt magáról, annyival inkább, mert a meglevő politikai pártok között egyetlen egy sincs, mely a keresztény eszmékért nyíltan sikra szállani merne. De a néppárt még sem felekezeti párt, a mint ráfogják, sőt inkább minden bevett keresztény vallás jogait tiszteletben tartja s az egész kereszténységet a keresztény hit védelmére szólítja fel. Ha Krisztus egyházának minden titkos és nyílt ellensége egyesülni tudott a támadásra, mi keresztények is egyesüljünk e védelemre.

A polgári házasság és anyakönyvvezetés revízióját követeljük, mert nincs keresztény társadalom, keresztény házasság és család nélkül. S nincs magyar állam, ha vallástalanságban a nemzet erkölcsé elvész. Ezért a felekezetenküliség mely a vallástalanság törvénye, eltör-lendő. A szabadelvűek vakmerően felidéztek a felekezeti harcot, hogy a megosztott keresztény társadalom felett diadalmaskodva, könnyebben uralkodhassanak. A néppárt a sérelmeket orvosolni kívánja, hogy a revízióval minden hit és felekezet jogát és szabadságát megóvja és a mindnyájunk méltányos kielégítésével a vallásos békét helyreállítsa.

Biztosítani akarjuk a kereszténységet újabb megrohanások és jogfosztások ellen s a katolikusokat megillető egyenjogúság folytán követeljük a katolikusok autonómiáját s ebből kifolyólag a katolikus alapoknak és alapítványoknak a minisztérium kezéből való kiadását, valamint a jövő nemzedéknek hitben és erkölcsben neveltetése végett a katolikus iskolák feletti rendelkezési jogot, azon módon, miként az a törvényben és gyakorlatban a többi felekezeteknek is megadatott.

A nép hitére, hite szentségére, a mi saját hitünkre és híthőségünkre hivatkozhatunk egyedül.

Nincs kezünkben a hatalom, annak szolgálait és fegyvereit nem küldhetjük a nép nyakára. Nekünk nincs pénzünk a megvesztegetésre. Mi megvesztegetve nem vagyunk, sem a jelölteknek pénzt nem osztogathatunk, sem szavazókat nem vásárolunk, mint teszik a liberálisok. Előnyöket se ígérhetünk a köznek rovására egyeneseknek vagy községeknek, mint a kormánypart jelöltjei megeselepszik.

Mi egyedül a népre hivatkozhatunk és Istenben bízunk. Nem fog a keresztény nép minket cserbenhagyni s megsegíti Isten Magyarországot! A megváltó Jézus Krisztus a népet, mely ő benne hiszen, el nem hagyja.

Keresztény választópolgárok, sorakozzatok a nemzeti zászlók köré, melyeken czimerben és koronán a kereszt díszlik!

Írjátok fel a zászlókra a néppárt jelöltjeinek nevét!

Éljen a néppárt!

a kivégzési hely felkutatására és a vértanuk hamvai pihenő helyének megállapítására. Az akció 10 hónapon át szakadatlanul folyt. A kutatókat, igénybe véve a hazafias lapok támogatását, a legszelebb körü nyilvánossággal folytatták.

A még élő és a felhívásokra jelentkezett egykoru szemtanukat a helyszínére kivitték és ott kihallgatták, a nyilatkozatokat egybevetették. A legutolsó helyszini szemlét és kihallgatást ez év aug. 25-én teljesítették. A nagy kitartással végzett akció eredményre vezetett. Ma már tisztába van hozva a kivégzés helye s a sírhelyek is meg vannak állapítva.

E lankadatlanul vezetett munka részletes leírása hosszabb fejezetet tenne ki s utmutatásul szolgálna hasonló kutatásnál a célhoz vezető eljáráshoz.

A konvéd vértanu emlék keletkezése. A kolozsvári honvéd egyesület m. é. nov. 25. gyűlésén a muzeum ör indítványára felkérte Vincze István tisz. tagját, hogy a kolozsvári kőbánya tulajdonos, kőfaragó és építész polgártársak körében a vértanuk eleste helye közelében emlék felállítására áldozatkészségüket és hazafias közreműködésüket kikérje. Ugyancsak több rendbeli kiszállásokkal az emlék felállítására szükséges hely kiszemeltetett. Ezek folytán áll a honvédemlék a m. áll. vasutak területén. A felállításra a területet a kolozsvári üzletvezetőség ajánlatára, a nagyméltóságú kereskedelmiügyi miniszter ur III-16, -15070. sz. a engedte át. A több ezer frt értéket kép-

viselő emléket Smil Dávid kőbánya tulajdonos saját költségén állította. Vaszács kerítéséhez a vasanyagot Reményik Lajos és fiavaterkedő cég díjtalanul adományozta. A kerítés elkészítési munkáját Demjén Ágoston, Beczkay Péter, Porsche Ferencz, ifj. Knauer József mű-lakatosok teljesítették. A kerítés festését, ezüst színre bronzírozását Grünwald Mór kolozsvári festő ajánlotta fel. Az emlék körül, a kerítésen belüli rész, cserjékkel való beültetésére és gondozására Walez Lajos, az Erdélyrészi Kertészeti Egyesület igazgatója vállalkozott. Az emlék körüli részre 6 drb., 1 m. magas puszpáng bokrot ma már néhai Dénes Józsefné urnó adományozott. A kerítésen kívüli 4 szegelyre a m. á. v. kolozsvári üzletvezetőségének főmérnöke, Havas Gyula osztály-mérnökségi főnök ültetett 4 hársfát. A vasrács kerítés alatt 50 cm. szélességben aszfalt burkolat öntésére Pollák Samu kolozsvári aszfalt és cement gyáros ajánlkozott. Ez alá gránit kő alapzatot koczka kövekből Kovács Albert bánya tulajdonos helyeztett. Az emlék tehát a magas minisztérium s több hazafias polgár áldozatkészsége folytán, a kezdeményező kolozsvári orsz. tört. ereklye-muzeum minden anyagi megterhelhetése, vagy gyűjtés nélkül létesült.

A honvéd vértanu emléket Kolozsvárt időző két száz diák a felállítás után nem sokára (egyik ev. luth. papjelölt, a másik pedig tanár jelölt) megrongálta. Felmásztak a talapzatra és az egyenkint több métermázsa súlyú kőgömböket vastag kődarabokkal addig ütötték, míg a

kőcsapok eltörték s aztán lehengerítették a gömböket a völgybe.

A rongálás ügye a kir. törvényszéknél tárgyalás alatt áll. A rongálást helyre állította Smiel Dávid, az emlék felállítója. Az emlékre ez a felirat terveztetik:

Honvéd vértanuk emléke.

A HAZÁÉRT
ÉS A NEMZET JOGAIÉRT
1849. OKTÓBER 18-ÁN
A BITÓFÁN VÉRTANUHALÁLT
SZENVEDETT
TAMÁS ANDRÁS ALEZREDES,
Sz. CSIKMÁDÉFALVÁN 1784. X/16.
SÁNDOR LÁSZLÓ ŐRNAGY
AZ I. SZÉKELY EZRED I-SŐ ZÁSzlÓALJÁBAN
Sz. CSIK-TAPLÓCZÁN 1796.

E vértanu emlék a közönségnek általános kegyelettárgya. Pünkösöd másodnapján május 25-én a kolozsvári szintársulat több tagja oda kivonult a kegyelet adóját leróni. Óriási közönség csatlakozott a kivonulókhöz. Május 28-án pedig a tornavivodában díszelőadást rendezett ennek javára a Makróczy Bánfalvi társulata a mi 54 frt. 05 krt. jövedelmezett a szobor fenntartására.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Október 10. Spielmann hangversenye a Sasban.
 „ 10. Délután fél 4 órakor Biharvármegye és Nagyvárad négyesületének ülése.
 „ 12. Rendkívüli városi közgyűlés.
 „ 12. Szület a nagyvárad hegyen.
 „ 13. Sebes-Körös vízszabályozó-társulat közgyűlése d. u. 5 órakor.
 „ 13. Központi választmány ülése a város-házán.
 „ 16. Biharvármegye rendkívüli közgyűlése.
 „ 17. A megyei központi választmány ülése
 „ 18. A főreáliskola palotájának fölvatása.

* **A magyarok Patronájának ünnepe,** a melylyel pápa Őszentsége újban ismételve kimutatta a magyar nemzet iránti szeretetét, holnap mint első ízben a legnagyobb fényvel készül megülni a kath. világ. Ebből az alkalmából már ma este a 7 órai harangszó után megszólalnak az összes harangok eleve hirdetőn a nagy napot. Vasárnap pedig az összes plebánia templomokban ünnepélyes szent misék és beszédek lesznek. A székes-egyházban az ott folyó átalakítási munkálatok miatt ezuttal az istentisztelet kisebb fényvel s egy mellékoltárnál lesz csak megtartható.

* **Kanonokok kinevezése.** A hivatalos lap okt. 9-ik száma a következő legfelsőbb kéziratot közli:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére az esztergomi fő székeskáptalanban dr. A s c h e n b r i e r Antal budapesti tudomány-egyetemi hittanárt és dr. W a l t e r Gyula érseki titkárt valóságos, dr. H a l m o s Ignác esztergomi papnőveldei alkormányzót pedig tiszteletbeli kanonokká kinevezem.

Kelt Bécsben, 1896. évi szeptember hó 19-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Dr. Wlassics Gyula s. k.

* **Néppárti nagygyűlés Keszthelyen.** A néppárt a nyáron ismételt hirdett Keszthelyre nagygyűlést, melynek megtartását azonban a körülmények gátolták. A keszthelyiek kívánsága azonban mégis teljesül, s a keszthelyi néppárti gyűlés meg is lesz tartva, mint az a következő meghívóból kitűnik: Meghívó. Az akadályok, melyek a nyáron azt meggátolták, elhárítva lévén, a néppárti nagygyűlést Keszthelyen f. évi október 11-én, vasárnap délután 2 órakor fogjuk megtartani, a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: Esterházy Miklós Móricz gróf. 2. Politikai helyzetünkről. Tartja: Zichy Nándor gróf. 3. A néppárttról. Tartja: Kálmán Károly. 4. Elnöki zárszó.

* **Dr. Wolafka Nándor v. püspök,** debreczeni prépost-plébános tegnap délután városunkba érkezett, hogy megköszönje O Eminenciájának sok fáradozását és jószágát, melyet a debreczeni bérmláskor tanusított hivi iránt.

* **Dr. Karácsonyi János,** jeles történet-tudósunknak »Erdély és a honfoglalás« című műve közelebb önállóan is megjelent a Szent István-társulat a tud. és irod. osztályának kiadásában. Kivüle még a következő kiadványok jelentek meg a nevezett társulatnál: XIII. Leo pápa és a magyar katolikus főpapság millenáris levelei, mint tagilletmény; ifjúsági iratok: A torony története. Öröklámpa. Levelek az első szent áldozás után. A magyar nép könyvtára v. a műhelyből. 3 népiratka; dr. Mihályfi Ákos, A papnevelés története és elmélete és Kollényi Ferencz, A magy. kath. főpapság végrendelkezési joga.

* **Az erdélyi püspökség.** E czim alatt a »közművelődés« a következő helyreigazítást közli: Épen egy esztendeje (okt. 5-én), hogy az erdélyi püspök betegsége czim alatt egy akkor kellő értékére leszállított tendentiosus közlemény járta be a lapokat, mely szerint kegyelmes püspök urunknak koadjutorra lett volna szüksége, s a koadjutor személyére nézve is állítólag meglelt volna a megállapodás. Akkor

kimutattuk, hogy az egész hir műnyelven: kacsá. S az egy év leforgása igazolta állításunkat. Hanem, ugylátszik, valakinek nagyon a szívet nyomja az erdélyi püspökség kérdése, annyira, hogy e baja valóságos krónikus betegséggé vált; mert most épen kerek egy év mulva ismét kitört a rögeszméje, s álmodozik, vagy filozofailag hallucinál az erdélyi püspökségnél (álma szerint) szükséges koadjutorról. Legalább erről tanuskodik az a hangzatos hir, mely a lapokat végig uszta, hogy Majláth Gusztáv grófot azonnal kinevezik a felszentelése után sub auspiciis Lőnhart Fülöp gyulafehérvári püspök mellé helyettesnek, s aztán . . . nő hisz aztán . . . természetes a tudósító kívánsága szerint . . . erdélyi püspök is lesz. Igazán resteljük, hogy a Majláth G. gróf nevét kell ily pellengéreztetés tárgyává tétetni látunk, kinek mint mi tudjuk, magának okoz e meghurczolás legkinosabb érzetet. Mi most is a legbiztosabb forrásból vett értesülés alapján hozzuk nyilvánosságra, hogy az egész czélzatos híresztelésből egy szó sem igaz. Kegyelmes püspök urunk hála létenek, korához képest teljesen jól érzi magát, koadjutor kinevezésének szükségét nem érzi, s hogy nincs is szükség rá, az is eléggé igazolja, hogy épen a mai napon fog Segesvárra utazni, hogy ott, az újjonnan épült templom felszentelésének igazán terhes szertartását, s azután a bérmlás szent-ségének kiszolgáltatását végezze.

* **Erdély igazságügyminiszter családjával** együtt Erdély Károly nyugalmazott káptalani inspektor látogatására, illetőleg szüretjére az esti gyorsvonattal tegnap városunkba érkezett; családján kívül vele jött leendő veje, a verseczi főispán is. A miniszter — hir szerint — csak rövid ideig fog városunkban időzni.

* **A debreczeni róm. kath. iskolaszék f.** évi november hó 15-ik napján választás utján újra fog alakulni, a mely alkalmából a jelenlegi iskolaszék tagjai közül kilencz kisorsoltatván, ezek helye fog ujlag betölteni. Választói jogot a szabályok értelmében csak is azon kath. polgárok gyakorolhatnak, kik az 1895. évre esedékes iskolai adójukat f év november 1-ig befizetik. —

* **Az erdélyi rom. kath. státusgyűlés.** Az okt. 28-án Kolozsvárt tartandó róm. kath. státusgyűlés — mint onnan jelentik — viharosnak ígérkezik. Az igazgató tanácsban felmerült holmi előző ellentétekről beszélnek, melynek következménye, hogy Györffy Gyula világi alelnök állásáról lemondott. A lemondást politikai okokkal is kapcsolatba hozzák.

* **Diszes esküvő** lesz ma d. e. 1/2 12 órakor az olaszii róm. kath. plébánia templomban, a mikor is B a b ó Zoltán földbirtokos fog örök hűséget esküdni bájos és kedves menyasszonyának: B a r ó t h y Ilonka kisasszonynak, B a r ó t h y Ákos, h. főorvos ur leányának. Az újpárra P a l o t a y László kanonok, a család régi jó barátja fogja ráadni az áldást.

* **Kinevezés.** B e ö t h y László főispán Wagner Ferencz nagyszalontai lakost járás irnokká nevezte ki a nagyszalontai főszolgabírószághoz.

* **Huszonöt éves tanári jubileum.** Dr. S t e i n b e r g e r Ferencz szathmári kath. képezdei igazgató ez évben töltötte be igazgatóságának 20-ik, tanárkodásának 25-ik évét. Az ember életében ily számottevő mozzanat alkalmából igen szép családi ünnepélyt rendezett f. hó 4-én d. e. 11 órakor a fitanítóképző intézet tanári kara s ifjúsága az érdemekben gazdag életpályát megfutott jubiléus férfiú tisztelőre. Bodnár Gáspár kép. tanár talpraesett beszédben méltatta azon érdemeket, melyek hosszas működése alatt egyéniségét kidomborítva az egyház és hazá, valamint a nemzeti nevelés ügyének oly sok, kiszámíthatlan hasznára valának. Stofán János IV. éves növendék az ifjúság nevében üdvözölte a szeretett igazgatót. A program többi pontjai ének és zene-darabokból állottak, melyeket a növendékek kellő szabatossággal adtak elő. Végül a jubiléus igazgató emelt szót, s fejtegetvén azon vezérelveket s ideákat, melyek működésének irányadói

valának, megköszönte a szeretet ez őszinte megnyilatkozását. Az ünnepélyen a tanári karon kívül Veréczy táblabíró, a rk. elemi iskola tanítói kara is megjelent, s a délelőtt folyamán többen felkeresték barátai közül, hogy szerencsekívánataikat kifejezzék, amelyekhez mi szívünkben csatlakozunk.

* **Ős-Budavára esőben.** A hirhede bünbarlang megérdemlett sorsára jut. Egész sereg hitelező kér biztosítási végrehajtást a vállalat ellen. Könnyen megtörténhetik, hogy ez is, mint Konstantinápoly esődt fog kérni maga ellen, ha ugyan nem sikerül a vállalkozóknak Budapest fővárosának eladni az épületeket, mint egyes pártolók kívánják.

* **A Hortobágy öntözése.** A debreczeni kulturmérnökség a hortobágyi puszta öntözésének rendszerével foglalkozik és tervezete szerint az öntözést Csege felől való kiemelésre alapította. Árasztás által 20147, csörgedeztetés által pedig 7092 hold fog öntözés alá vétetni. Az összes munkálatok 800,000 forintba kerülnek, míg a fentartás évi 16,000 igényel. Az egyszeri elárasztás költsége 20,000 frtra tehető vagyis egy hold földnek megöntözése mintegy 0.80 frtba kerül. Ha ez a terv létesül, Debreczen állattenyésztése híresebb lesz, mint valaha.

* **A jégkárok és adóleengedés.** Azok a mezőgazdák, akik ez idén jégkárokat szenvedtek és esetleg a szabályszerű időben elmulasztották az adóhivatalokban bejelenteni a károsodást, még ezután jogosítvák az idén kivételesen adóengedményt követelni.

* **Magyar czéger idegen iparnak.** Számos külföldi gépgyáros javítóhelyt avagy csak mintaraktárt tart Budapesten, hogy külföldi gyártmányait ekként hazai készítmény gyanánt adhassa el a magyar gazdaközönségnek. Ez az illojális verseny nagy ártalmára van a hazai gépiparnak s ezért a kereskedelmi miniszterium összeállította az ilyen magyar czéger alatt dolgozó külföldi gépgyárok jegyzékét s e jegyzéket megküldte az összes kereskedelmi és iparkamaráknak. A jegyzék 17 czéget sorol fel, melyek Budapest legélénkebb helyein feltűnő módon tartanak raktárakat s a gazdaközönség bizalmának felkeltése végett részben javítóhelyeket is, de valóságban az ő készítményeik hazai gyármányoknak nem tekinthetők. E czégek közül 6 Angolországban, 1 Németországban és 10 Ausztriában gyártja a gépeket s némelyik a budapesti raktáron kívül a vidéken is tart fióktelepeket.

* **Lefoglalt újságok.** A királyi törvényszék megkeresésére a rendőrség lefoglalta a »Hét fői Újság« és a »Népvézer« című hetilap több számát, mert az illető lapok kauczió nélkül politikai czikkeket közöltek.

* **A költetlen ezüstéremkereszt.** Furesa dolog esett meg Szegeden. A milleniumi rendjel-eső idejében hogyan, bogyon sem, megtörtént az az eset, hogy egy iczike piczike csillag egy érdemekben megöszült tanítónak, Vass Mátyásnak mellére akart cseppenni. Ezt az iczi-piczi csillagot úgy hívják, hogy ezüst érdemkereszt; ezt szokják adni az ügyes kocsisoknak, csizmatisztogatóknak is, a mely mesterségekkel egy vonalba helyezik a népnevelést is. Hogy az említett kereszteskét lehetőleg titokban adhassák át kiszemelt gazdájának, a szegedi polgármesteri hivatalhoz megidézték az öreg tanítót szept 2-ára. Az öreg Vass Mátyás azt felelte erre hogy: »No csak lessétek, míg én fölme-gyek!« És csakugyan máig is várják a gazdát, jelentkezni az ékszerért.

* **Drága felebbezés.** Reichhardt Ábrahám volt nagyvárad jelenleg bécsi lakos ki akar lépni a magyat állam kötelékéből s e miatt folyamodott. Azonban kisült, hogy Reichhardt soha sem állott mérték alá, elkerülte a katonaságot. Mivel azonban már jóval túl van a katonakoron, csupán a 12 évre járó 48 frt hadmentességi díjat vetette ki rá Nagyvárad városa; de ezt megfelebbezte Reichhardt a miniszterhez. Itt azonban helybenhagyták Nagyvárad város határozatát s szépen le is fizette az összeget. Eközben azonban kitűnt, hogy

Reichhardtnek van egy fia, aki szintén katona köteles. Most erre is kivették a 48 frt hadmentességi díjat s míg le nem fizeti, nem bocsátják el a magyar állam kötelékéből. Megfelebbezte, de hiába, mert most ennek is meg kell fizetnie a 48 frtot.

* **Ellopott ruczák.** Lukács Andrásnak a Köröshöz közel levő lakásáról 8 darab hizott ruczát 10 forint értékben elloptak. A rendőr látta, mikor egy suszterinas hajtotta, megkérdezte tőle, hogy a hajta? Az aztán kivágta magát, hogy az asszonya ruczái. Kis idő múlva jött az asszony is s a rendőr szavára nemhogy utána ment volna, hanem a rendőrséghez szaladt. Így aztán nincs se tolvaj, se rucza.

* **Rendőri hírek. Talált kulcsok.** Tegnap Zöldfa-utczán hét darab kulcs találtatott. Tulajdonosa kellő igazolás mellett átveheti a rendőrségi hivatalnál. — **Tolvaj csemete.** Egy tizenkét éves kis lány állott tegnap a rendőrség előtt. Fiatal kora daczára lopás miatt lett bekísérve. Gazdájától egy pár fülbevalót és tulajdon cselédkönyvét ellopta. A tolvaj csemete a rendőrség börtönében kezdi meg az általa szépnak talált tolvaj életet. — **Ellévedt gyermek.** A nagyvárad hegy hágó dülőjén Fényes János hegyőr egy kis hat évesnek látszó leánykát talált, ki anyja után sirt. Magával vitte a gyermeket a hegybírói hivatalhoz, honnét a rendőrséghez vitték. — **Elveszett tehén.** Egy tehén tegnap elkóborolt s gazdája ez ideig nem találta meg. Kihez esetleg betéved, hajtassa be a rendőrséghez. — **Kártékony suszterinas.** Szegény Neumann M. kirakátára rá jár a szekér. Tegnap este 7 órakor már a második nagy üvegtábláját hajították be, mely 100 frt értéket képvisel. A kiszaladt üzletvezető elcsipte nagynehézen a bolt előtti czukrázda előtt futni kezdő Gyarmathy József 16 éves suszterinast, de ez bár minden gyanu reá irányul, tagadja tettét a végkimerülésig.

Nagyvárad város közügyei.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Simán, gyorsan tárgyalta le Nagyvárad város törvényhatósága a csütörtöki közgyűlésről elintézetlenül maradt ügyeket. Alig egy két tételnél szólaltak fel néhányan.

A gyűlés elején Gábel Jakab személyes kérdésben kért szót, a polgármester által csütörtökön reá vonatkozólag tett megjegyzés miatt.

A közgyűlés lefolyása a következő volt.

Béthy László főispán elnöklete alatt jelen voltak:

Guttman József, Hlatky Endre, Dr. Hoványi Gyula, Szokolay Tamás, Schöpflin Ágoston, Beczkay Lajos, Déry János, dr. Sarkadi Lajos, Weisz Károly, Gábel Jakab, dr. Moskovits József, Serényi Gusztáv, Bottó Ferencz, Erdélyi József, dr. Korda Kálmán, dr. Munk Béla, Rendes Vilmos, Sal Ferencz, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Dus László, ifj. Rimler Károly, Papp János, Bordé Ferencz, Busch Dávid, Ragány János, Komlóssy József, Jablonszky Emil, Tóth Márton, Nemes Jenő, Szücs István.

Az első napi közgyűlés határozatait észrevétel nélkül hitelesítették.

Gábel Jakab és a polgármester.

Gábel Jakab a napirend előtt személyes kérdésben szólal fel. Az egyik lapban olvasta, hogy tegnap a polgármester rá vonatkozólag azt mondta a közgyűlésben: »Maga úgy beszél mintha pénzért fogadták volna, hogy a várost gyalázza.«

Sal Ferencz; Igen, azt mondtam.

Gábel Jakab: azt hiszi, hogy itt a közgyűlésen minden bizottsági tagnak biztosítva van a szólásszabadság s ki-kiszabadon elmondhatja észrevételeit, véleményét. Ha gyalázta volna a várost, bizonyára a főispán tudta volna a köteleességét s nem hagyta volna azt szó nélkül. Ezt a szólásszabadság szempontjából és a saját reputációja miatt kötelessége volt elmondani.

Mint intézkedést nem igénylő dolgot, egyszerűen tudomásul vették.

A városi boltok bérlete és a városi munkák biztosítása.

Ezután tárgyalták a városi bolthelyiségek bérletére és a városi munkákra beadott pályázatokat.

A Zöldfa szálloda alatt levő 1. és 5. számú bolthelyiségek bérletére nézve nem fogadták el Jung Ferencz és özv. Schossbergerué ajánlatát, hanem új árlejtést irnak ki.

Az újavárosi közs. fiu iskola épületében levő 1-ső számú boltot Atyim Péternek; a 2. számot Lévy Jakabnak, a 3. számot Rákos Vilmosnak, a 4. számot pedig Bogdán Antalnak adták bérbe, a megajánlott bérösszegért.

A hirdetés táblákra nézve Rákos évi 62 frtot, pótajánlatban pedig Silbermann Ignác az első 10 évben 100 frtot, a második 10 évben 150 frtot fizet évenként.

A közgyűlés új árlejtést rendelt el és pedig 10 évi időtartamra.

A rendőrök, tűzoltók és szolgák részére szükséges ruhákra nézve az árlejtésnél Spitz Bernát budapesti czég a legolcsóbb 27 és $\frac{5}{100}$ -ad %-al, azonban a nagyvárad Ausländer czég pótajánlatában 27 és $\frac{5}{10}$ -ed %-ot enged.

Kiadták a tanácsnak, hogy szerezzen információt, vajjon az Ausländer czég az összes szabómunkákból ennyit enged-e.

A kőműves és ácsmunkáknál hosszabb vita keletkezett. A kőműves munkákra a legelőnyösebb ajánlatot Madarász és Flanta tette, de Ince Lajos, továbbá Guttman József (aki az ácsmunkákra volt legolcsóbb) pótajánlatokat adtak be, a melyekben a kőműves és ácsmunkát egyesítik.

A tanács a közgyűlés bölcsességére bizza a választást, de a kőműves és ácsmunka összekapcsolását kéri.

Ragány János indítványozta, hogy adják ki az ügyiratokat a tanácsnak azzal, miszerint új árlejtést irjon ki, még pedig akként, hogy a kőműves és ácsmunkákra együttesen és azonkívül külön-külön is tegyenek ajánlatot.

Többen szólottak a kérdéshez, végre is Ragány János indítványát 20 szavazattal elfogadták (12 tisztviselő szavazott közte).

A tűzifa-szükséglet szállítását Diósy J. fia Lajos czégnek;

a lakatos munkákat Németh Antalnak; a cserepező munkákat Szöke Ferencznek; a kovács munkákat Sável Jánosnak; a mázólok munkákat Havas Zsigmondnak; a szobafestő munkákat Grünfeld Salamonnak;

a bádigos munkákat Hann Lászlónak; az üveges munkákat Déry Jánosnak; az asztalos munkákat Tóth Józsefnek; a kavics- és sárhordást Munk Jakabnak; a koczka és gránitkő burkolásokat Ländler Ferencz vállalkozóknak adták ki.

*

Pozsonyvármegye a gyámpénztári pénzek elhelyezéséről szóló törvény oly irányu megváltoztatásáért irt fel az országgyűléshez, hogy azok a bizottsági tagok is felelősek legyenek a pénzekért, akik nem vettek részt a szavazásnál. Ezen felirat pártolását kéri. — Egyszerűen napirendre tértek az átirat felett.

A biharmegyei régészeti és történelmi egyelet ellenőrző bizottságába Nagyvárad város részéről dr. Molnár Imre és Dus László választattak meg.

A nyugdíjalap 1897. évi költségvetését elfogadták.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

I R O D A L O M

— **Felhívás megrendelésre.** Ecce Sacerdos Magnus. Vegyeskarra, orgona vagy harmonium kísérettel. Irt: Kontor Elek. Zalka János, győri m. püspök úr ő Nagyméltóságának áldozópapi jubileuma alkalmára irt, s Ruschek Antal győr-nádorvárosi esperesplébános urnak: Győr jubiláris püspökei című dicsőművéhez csatolt zeneműnek külön kiadását ajánlom ezennel a m. t. érdeklődők szives figyelmébe. Az Ecce Sacerdos, vegyeskarra,

egyszerű orgonakisérettel, ünnepi alkalmakkor templomban, vagy iskolai hangversenyeken nagyobb nehézség nélkül és jutalmazó sikerrel előadható egyházi zenemű. A partitúra ára szerzőnél, bérmentesen: 50 krajczár, a négy szólamé: 30 kr. együtt: 75 kr. Bolti ára: partitúra 80 kr. a szólamoké 40 kr. Megrendelhető szerzőnél (Budapest, VII. Dohány-utca 47.), Rózsavölgyi és Társa zeneműkereskedésében Budapesten, vagy bármely hazai könyv- és zeneműkereskedés útján. Többi megjelent zeneműeimre is tisztelettel felhívom a m. t. zenekedvelő közönség szives figyelmét. Kötő tisztelettel Kontor Elek.

— **Közigazgatási bíróság.** Nagyfotosságu reform lép életbe 1897. évi január elsejével, a melynek megvalósításáért már 1848 óta küzdöttünk. Végre felállítatik a közigazgatási jogviták felett döntő m. kir. közigazgatási bíróság, melylyel az 1883-ban létesített pénzügyi bíróságot fogják egyesíteni. Eppen azért nagy házagot pótol, és jóformán közszükségletet tölt be Zabulik László kolozsi polgármesternek az »Athenaeum« r. társaság kiadásában megjelent »A közigazgatási bíróságról szóló törvény (1896. évi XXVI. törv.-cz.) jegyzetekkel és mutatóval« című könyv mely a szárazan és könnyűszerrel összeállított törvényt magyarázatoknál sokkal magasabb igényeket kíván kielégíteni, amenyiben Zabulik László könyve terjedelmes és kimerítő tanulmány, önálló jogtudományi munka. A törvényt alapul véve, minden egyes szakaszhoz ismeretést, gyakorlati példákkal megvilágított magyarázatokat csatol, miután a könyv elején megismertetett bennünket a közigazgatási bíróság lényegével és rendeltetésével. A közel négyszáz oldalra terjedő kötet, melynek különösen a községi előjáróságok, a jegyzők, a szolgabírói és vármegyei hivatalok, az ügyvédek és közjegyzők stb. megbecsülhetetlen hasznát veszik, 3 forintért kapható az Athenaeum utján minden hazai könyvkereskedésben.

A **Népnevelési Közlöny**, a »Biharmegyei Népnevelési Egyesület« hivatalos értesítőjének szept.-októberi 7-8. száma változatos tartalommal jelent meg. A megyei népnevelési egyesület októberi közgyűlésének jegyzőkönyvén kívül következőket tartalmaz: A hazai kulturális egyesületek ezredéves congressusa. — Leányiskoláink nevelési rendszerének némely hibáiról. — Egyesületi és vegyes hírek. — Irodalom.

Igazságszolgáltatás.

Bosszuálló asztalosinas. Mátéh András és Rózsa Péter, tanoncok voltak Novák János asztalosnál, Érmihályfalván. Ugyanitt volt alkalmazva Pap László is segédi minőségben, kitől elloptak két koronát. A gyanu mindjárt a két tanulóra esett. Hanem Rózsa, ártatlannak érezte magát és kutatni kezdte a valódi tolvajt. Észre is vette, hogy tanuló társa, Mátéh András egy koronát váltott a boltban és palinkázott. Megmondta ezt a mesternek, ki elkergette a tolvaj tanuló. Ekkor bosszút forralt és megleste reggel a vizért menő Rózsa-t. A tengeri közzé bujt s mikor jönni látta Rózsa-t, egy baltával orvul megtámadta és nyakszirtén ütötte. A sebesült földre esett s akkor még kettőt vágott reá. A nagyvárad kir. törvényszék Mátéh András gyilkosság kísérlete miatt, három évi fogházra ítélte.

Halált okozó koresmai verekedés. Hosszaszon történt, hogy Bodorán Tódor, a koresmában Zsurkucza Kosztával összeszólkozott. Verekedésre került a sor és Bodorán Zsurkucza földre teperte és összerugdosta. Pár nap múlva ez utóbbi meghalt s az orvosok kiderítették, hogy a halált a kapott sérülések okozták. A kir. törvényszék tegnap tartott végtárgyalásán Bodorán Tódort halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt egy évi és két havi börtönre, továbbá száz forint pénzbírságra és a költségek megtérítésére ítélte.

Három rendű lopással volt vádolva Elek Sándor. Bebizonyították azt is, hogy az ellopott aprómarhákat és tárgyakat Fischler sarkadi táncmester és neje lakására hordta. Tegnap tartotta meg ez ügyben a nagyvárad királyi törvényszék a végtárgyalást és Elek

Sándort lopásért 2 havi fogházra, Fischlert és nejét pedig tulajdon elleni kihágásért 15—15 frt pénzbüntetésre ítélte.

REGÉNY-CSARNOK.

Zsebelő ki felebarátodat.

REGÉNY.

Írta:

GÉRARDE D.

II.

Az éj már nagyon előrehaladt, mikor Kázmér utja célját elérte.

Négyzetletű nagy s tulfutott szobában várta az ágy a legfinomabb ágyneművel ellátva. Egy faszéken tömör ezüst kis tálat volt, kettő a mosdó asztalt és mosdó tálat helyettesítette.

Kisszerű dolgoktól elszokott ugyan rendszeren tekinteni, mert az életet magasabb s kiterjedtebb látópontról nézte; mégis, midőn reggel fölkel, rajtakapta magát azon, hogy oly csekélység, mint egy tűkör hiánya, kellemetlenül érintette, a szappan és törölköző hiánya azonban már egész benső egyensúlyát megzavarta.

Ekkor kezdett csak figyelmesebben körültekinteni a szobában.

Egy pompás díófa-szekrény mintegy mosolyogni látszott zavarára, mintha csak azt mondta volna: »Ide jöjj, próbáld meg velem!«

A szekrény fényes ajtó visszatukrózta Kázmér képét; de mikor látta, hogy minden kísérlete hiábavaló, odahanyatlott egy karosszékbe, melynek hamisítatlan gobelin-szövege egy szakembert nagy örömmel gerjesztette volna.

— Dehát miért nem csengetek? kérdezte önmagától türelmetlenül. Majd hoz a cseléd mindent.

Hiába jártatta azonban szavait a falakon, nyomát sem látta rajtuk a csengettyűhúzóknak. Kidngta a fejét az ajtón és éppen hangosan kiáltani akart a cseléd után, mikor eszébe jutott anyjának súlyos állapota és abba hagyta szándékát.

Most egy szomszéd ajtón kopogott, mely, amint korábbi látogatásából tudta, Marczin öccse szobájába vezetett.

Szelid hortyogás szakadt félbe kopogásánál, de senki sem felelt. Ujabb kopogásra sem kapott engedélyt a belépésre, azért végre fölszólitás nélkül lépett a szobába.

Marczin, mélyen felhalmozott párnák alól, álmosan pislogó szemekkel nézett rá.

— Szabad kérdenem, hogy mit is csináltál az ajtómmal? kezdte rá lustán.

— Kopogtam; miért nem válaszoltál?

— Mit is válaszoltam volna? ásitozott Marczin.

— Azt, hogy szabad! vagy tessék! természetesen. Hát te nem szoktál kopogni valamely idegen ajtón, mielőtt belépsz?

— Soha! Az élet sokkal rövidebb, sem hogy az ember ily dolgokkal foglalkoznék; mondá Marczin gyöngye mosolylyal fásultnak látszó arcán, azután behunyta a szemeit.

— Nekem törölköző, szappany meg tűkör kellene, azért jöttem ide hozzád; kezdte hirtelen Kázmér, attól félvén, hogy öccse ismét elalszik.

— Egy hét előtt volt szappany a háznál, azt tudom; felelt Marczin álmosan, — de valószínűleg elhasználták azóta. Azóta senkitem járt Lembergben, hogy onnan a hiányt pótolja. Utoljára Robertin néniem volt szappanja.

— Azt akarod talán mondani, hogy az egész házban senkinek sincs szappanya?

— De igen... Lucziánnak. De ne lár-mázz az ő ajtaja előtt.

— Belépjek vagy kopogjak?

— A bizony: ha Rómában vagy, rómaiakkal kell üvöltened.

— Mi a manót; hogyan érted azt? kérdi Kázmér, megzavarodva a közmondások ez összegabalyo ásától.

— Hogyan, mint a farkasok: felelt az álmos Marczin. — Kázmér — tette még hozzá, — ne menj Lucziánhoz.

— Miért ne?

— Ő a ló a jászolnál; te azt nem is tudott. Abból, amiye van, abból ugyan nem ad semmit.

Kázmér erre nem felelt semmit; hanem elhagyta a szobát.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Elégtétel a megsértett magyar zászlónak.

Budapest, okt. 9. (Saját tud. távirata.) A bogsáni milleniumi zászlósértők ügyét a Kuria ma tárgyalta és a következő ítéletet hozta: két felbújtó két hónapi fogsággal és 300 forint pénzbüntetéssel, négy merénylő hat havi fogsággal sújtott.

Könyv a kiegyezésről.

Budapest, október 9. (Saját tudósít. távir.) Apponyi Albert gróf nemzeti aspirációi ellenében Andrassy Gyula gróf vaskos könyvet adott ki a 67-diki kiegyezés változatlan fentartása mellett, de azt egy szóval sem hibáztatja, hogy a liberális kormány s pártja kölcsönösen biztosító érdekszövetséget tart fenn a Kossuth-párttal.

A czári pár Franciaországban.

Versailles, okt. 9. (Saját tud. táv.) Az orosz czári pár a legszivélyesebben bucsuzott el az elnök nejtől. Miklós czár az elnöknek a legnagyobb elismeréssel szolt a rendről és felkérte az elnököt, hogy nevében a párisi rendőrprefektusnak szerencsét kívánjon. A pályaudvarban az elnök elbucsuzott a czári pártól. A czár kezét fogott vele, a czárnénak az elnök kezét csókolt.

Versailles, okt. 9. (Saját tud. táv.) Abban a pillanatban, midőn a czári pár megérkezett, a pénzügyminiszter kocsija elé fogott lovak elszabadultak s 20 embert letiportak. Hat megsebesült.

Chalons, okt. 9. (Saját tud. táv.) A katalaunumi mezőn, hol Attila hun vezér vívta csatáját a rómaiakkal, ma az orosz czári pár tiszteletére nagy hadgyakorlat volt, melyen félmillió katoná, 3090 tiszt és 1060 ágyu vett részt; a rendes csapatok festői tömegében az alpesi vadászok spahik, zuávok különösen ki-domborodtak. A czár lóháton vett részt az óriás hadgyakorlaton, melyen bemutatta Franciaország teljes hadikészültségét. A czárné és Faure köztársasági elnök kocsin kísérték a czárt, aki teljes megelégedését fejezte ki a csapatok gyakorlottsága fölött. — Szemle után nagy katonai ebéd volt újabb felkészítővel, melyekben különösen a Franciaország és Oroszország közt lévő barátságot éltették.

Chalons, okt. 9. (Saját tud. táv.) D. u. öt órakor a czári pár elutazott.

Bismarck végnapjai.

Hamburg, okt. 9. (Saj. tud. táv.) Friedrichs-ruheből jelentik, hogy Bismarck herceg egészségi állapota rohamosan gyöngül minden órán várják halálát.

Szocialista lázongók pöre.

Budapest, október 9. (Saját tud. táv.) Ez év május havában Tisza-Szt.-Lőrinczen fel-lázadtak a munkások a téglagyár igazgatósága ellen.

— »Gazemberek, zsidók! rablók! Agyon-verünk benneteket!« kiáltással vonultak az igazgatósági épület elé. A csendőrség szétverte őket s a két főkolompós ma állt a törvényszék előtt szocialista izgatás miatt. (A tárgy. folyik.)

Elfogott tolvaj.

Budapest, okt. 9. (Saját tudósítók távirata.) Lukács Gyuláné tudvalevőleg nemrég egy üzletben, ahol czikkeket vásárolt, ott felejtette ékszereit, melyeket — mint saját tulajdonát — egy ugyanakkor ott vásárló nő magához vett. A rendőrség — írja a Híresarnok — ezt a nőt Kovács Mari, kecskeméti szül., 32 éves rovvott multu hajadonban Lajos-Mizsén letartóztatta. Az ékszerek árából 250 forintért már házat is vett magának. Kovács Mari persze tagad, de Lukácsné és az üzlettulajdonos ráismertek.

KÖZGAZDASÁG.

A dohánytermelők figyelmébe. A biharmegyei gazdasági egyesület a f. év tavaszán ama kérelemmel fordult a pénzügyminiszter urhoz, miszerint Biharmegyében a dohánytalajok használatánál a 3 éves vetés forgót engedélyezze. Örömmel hozzuk tudomására Biharmegye t. dohánytermelőinek, hogy a pénzügyminiszter ur kérésünket meghallgatta s a dohánytermelésnél az eddigi 5 éves vetés forgó helyett a 3 éves vetés forgó alkalmazását megengedte. Erre vonatkozólag a debreczeni m. kir. dohánybevéltő felügyelőségtől a következő átiratot kaptuk:

»A biharmegyei gazdasági egyesület tekintetes Elnökségének

Nagyváradon.

A nagytekintetű m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóságnak f. évi szept. 29-én 12908. sz. a. kelt rendelete folytán értesitem a Tekintetes Elnökséget, hogy a Nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium f. évi szept. hó 23-án 67446. sz. a. kelt rendeletével kérelmére feltételeken és további tapasztalatok gyűjtéséig, megengedte, hogy Biharvármegye területén eltérőleg az 1887. évi XLIV. t.-cz. végrehajtása iránt kiadott 74090/1887. sz. pénzügyminiszteri körrendeletben foglalt azon részétől, mely szerint az öt éves forgás betartása céljából a dohánytermelésre alkalmasnak minősített szántóföld területek legfeljebb egy ötödére adható csak dohány termelésre engedély, a három éves vetésforgás használhassék, vagy a dohány 3 évi időközön túl ugyanazon területen újból ültethető.

Megjegyeztetik azonban, hogy a 3 éves vetésforgás engedélyezése, újabb termelési engedélyek vagy terület szaporítás iránti kérelmeknek alapul nem szolgálhat.

Debreczen, 1896. okt. 3-án.

A m. kir. dohánybevéltő felügyelőség:

Méhes s. k. felügyelő.

A midőn a pénzügyminiszter urnak ezen rendeletét Bihar megye t. dohánytermelőinek ez uton tudomására hozzuk, felhívjuk, hogy ezen kedvezményt igénybe venni méltóztassanak.

Nagyvárad, 1896. okt. 8.

A biharmegyei gazdasági egyesület Elnöksége.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. okt. 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	122.05
Magyar koronajárdék	— — — —	99.30
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — —	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — —	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — —	97.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — —	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — —	97.50
Magyar nyerenemény sorsjegy-kölcsön	— — — —	155.25
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — —	138.—
Osztrák járdék papírban	— — — —	101.25
Osztrák járdék ezüstben	— — — —	101.25
Osztrák járdék aranyban	— — — —	122.75
Osztrák korona járdék	— — — —	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	— — — —	144.50
Osztrák magyar bankrészevény	— — — —	947.—
Magyar hitelbank részevény	— — — —	401.—
Osztrák hitelintézeti részevény	— — — —	368.—
Osztrák-magyar államvasuti részevény	— — — —	363.25
20 frankos arany (Napoleonador)	— — — —	9.51
Német birodalmi márka	— — — —	58.75
London vista	— — — —	119.70
Páris vista	— — — —	47.55
20 márkás arany	— — — —	11.75

Felelős szerkesztő: CSIPPEK FERENCZ.

FREYBERGER ALBERT

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

Figyelemre méltó újdonságok az őszi s téli idényre.

DIVAT OSZTÁLY:

Blousok a legutolsó divat szerint:

Valentine legjobb mosó	1.90—2.20 frtig.
Flanel blousok	2.50—3.50 frtig.
Flanel ingek (ujdonság)	3.50—6.— frtig.
Szövet blousok elegáns kivitelben	3.50—6.50 frtig.
Bársony blousok	2.80—15.— frtig.

Selyem blous különlegességek.

Kész reggeli costumok

5.50—8. frtig elegáns kivitelben.

Gyermekek ruhák finom posztóból 1.80—4.80 frtig. — Gyermekek felöltők 2.80—6 frtig.

Gyermekek **fejkötők, sapkák, harisnyák, meleg alsó ruhák** minden árban **kalapok és ruha diszekben folytonos újdonságok.**

Különös figyelmében ajánlom a tisztelt vevő közönségnek

kézimunka raktáram,

mely fölülmul minden nagyobb város kereskedéseit e czikkeken; azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy az eddiginél

— 50 százalékkal olcsóbban —

árusíthatom raktáromon levő **kézimunkákat** és **hozzávaló anyagokat.**

Azon reményben, hogy a tisztelt vevő közönség nem fogja elmulasztani megtekinteni, a még eddig nem létezett **kézimunka** újdonságokat,

kiváló tisztelettel

FREYBERGER ALBERT,

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

Választási zászlók.

Választási zászlók

és jelvények

(218) 1—0

kaphatók

KISS DÁVID

különlegességi tözsdéjében, Nagyváradon, Olasz, Fő-utca.

1 db 2 méter hosszú 95 centiméter széles 2 frt.
 1 „ 3 „ „ 120—125 cmtr „ 3 frt.
 1000 drb egyes toll levéllel, nyomással 9 forint.
 1000 „ hármás „ „ „ 14 forint.

Nagyobb megrendelések 12 óra alatt teljesítetnek. — Egyes darabok negyedóra alatt.

Választási zászlók!!

és jelvények

felirással, teljesen felszerelve következő árban kaphatók:

2 méter hosszú,	95 cmtr. széles	2.—
2 „ „	120 „ „	2.50
3 „ „	120 „ „	3.50

1000 drb toll, zöld levél, felirattal 9 frt.
 Minőség tekintetében a legjobbat aduk, szöveteink szintartósak, ez eddig használt kelméket minden tekintetben felülmúlják.

Kunz József és Társa

217 2—10

ezég

NAGYVÁRAD, Szent László-tér.

Déli gyümölcs és csemege.

Vadászok és sportkedvelők figyelmébe!

Van szerencsém a n. é közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a mai naptól kezdve raktáromon mindennemű vadász-fegyverekhez szükséges legjobb minőségű *Lancaster- és Lefauchaux-töltény hüvelyeket* valamint

lőpor- és serétfojtásokat, továbbá

mindenféle nagyságu serétet

tartok s a lehető legelőnyösebb árakban szolgálom ki.

Kiváló tisztelettel

Ifj. POPPER JÓZSEF.

Magyar- Francia Cognac és pezsgő borok.

Rum, Thea és Thea-sütemények.

Friss konzervált halak.

É R T E S I T É S !

Partieárak vétele és eladásáról.

Van szerencsém mélyen tisztelt vevőim b. tudomására hozni, hogy évek óta fennálló **kézmű- és divatáru üzletemet** egy nagyobb csődtömeg előnyös vétele által egy kizárólagos

Partieáru üzletre

átalakítottam és ezentul az összes árukat mint divatkelmék, gyapjuruhaszövetek, zefirek, vászonárak, asztalneműek, zsebkendők, ágytakarók, szőnyegek, valamint minden a rőfös szakmába vágó cikkek nálam ugy nagyban mint kicsinyben 50%-al a rendes árakon alul kaphatók.

Tisztelettel

NÁDAS IGNACZ

Zöldfa-utca elején.

(221) 1—10